

Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads riktlinje för arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering

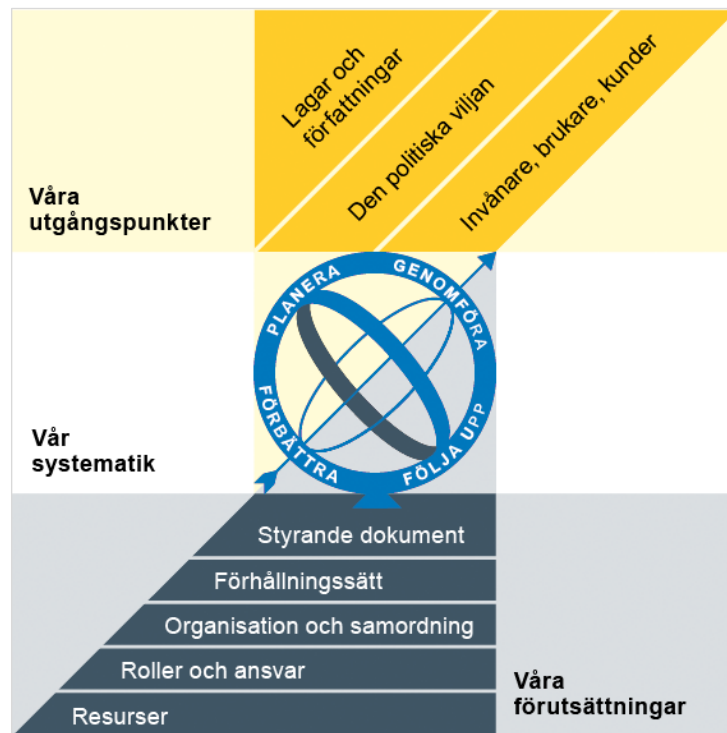
[Eventuell underrubrik]

Reglerande styrande dokument

Policy
► Riktlinje
Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

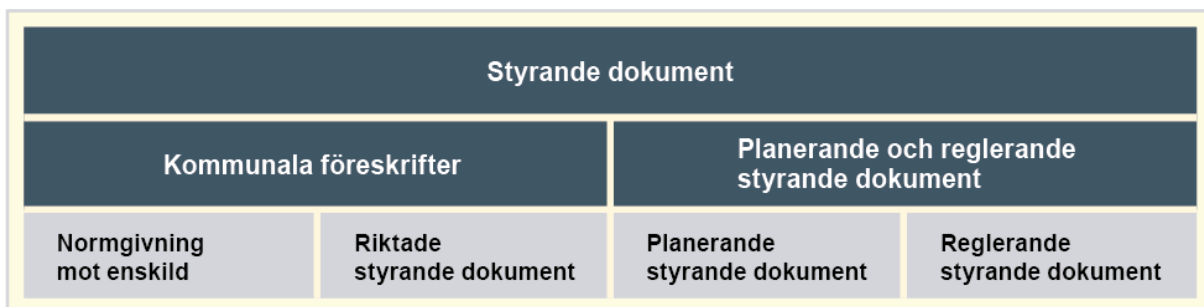

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Dokumentnamn: Göteborgs Stads riktlinje för arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering			
Beslutad av: Kommunfullmäktige	Gäller för: Samtliga nämnder och styrelser i Göteborgs Stad	Diarienummer: 0887/19	Datum och paragraf för beslutet: [Text]
Dokumentsort: Riktlinje	Giltighetstid: [Giltighetstid]	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: Avdelningschef Trygghet och Samhälle
Bilagor: [Bilagor]			

Innehåll

Inledning	3
Syftet med denna riktlinje	3
Vem omfattas av riktlinjen	3
Bakgrund	3
Lagbestämmelser	3
Koppling till andra styrande dokument	4
Vägledning och avsteg	4
Stödjande dokument	4
Riktlinje	6
Definition av begrepp	6
Våldsbejakande extremism	6
Radikalisering	6
Ansvarsfördelning	6
Genomförande och uppföljning	8

Inledning

Syftet med denna riktlinje

Syftet med Göteborgs stads riktlinje mot våldsbejakande extremism är att nämnder och bolagsstyrelser ska stärka sin förmåga i arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings.

Riktlinjen förtydligar nämnders och bolagsstyrelsers ansvar samt vilka funktioner och förmåga som krävs i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Riktlinjen är inte ett praktiskt stöd för hantering av händelser och ärenden. För detta ska varje berörd/utpekad nämnd och bolagsstyrelse ta fram en verksamhetspecifik planering baserat på riktlinjen.

Vem omfattas av riktlinjen

Denna riktlinje gäller tillsvidare för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser. Delägda bolag där Göteborgs Stad är majoritetsägare är skyldiga att förhålla sig till denna riktlinje.

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade 2019-05-29, § 431, att uppdra åt stadsledningskontoret att ta fram en riktlinje i arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa roll- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och övriga nämnder och bolagsstyrelser.

Göteborgs Stad, tillsammans med övriga kommuner, har ett ansvar och är en viktig utförare av de åtgärder som pekas ut i nationella riktlinjer och strategier för att motverka och förebygga våldsbejakande extremism och radikaliserings. Området våldsbejakande extremism och radikaliserings anknyter till flera verksamhetsområden som kommunen har ansvar för.

Lagbestämmelser

Såväl trygghetsfrämjande som brottsförebyggande arbete är något som inryms i det som utgör en kommuns uppdrag enligt den allmänna kompetensbestämmelsen i 2 kap. 1 § Kommunallagen.

Kommunerna har enligt Socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och hjälp som de behöver, vilket till stor del handlar om förebyggande insatser.

Kommunen har ett särskilt ansvar för barn och unga och ska förhindra att de far illa.

Enligt Skollagen ska skolan ska utbilda och fostra aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer och medborgare som respekterar och bejakar samhällets grundläggande värden.

Koppling till andra styrande dokument

Göteborgs Stads riktlinje mot våldsbejakande extremism har kopplingar till andra styrdokument för redan pågående arbete inom ett flertal olika uppdragsområden. Åtgärder och insatser inom dessa uppdrag har stor betydelse i arbetet med att motverka och förebygga våldsbejakande extremism.

Nedan listas de styrande dokument som angränsar till denna riktlinje:

- Göteborgs Stads program för en jämlik stad
- Dialog och samarbete - ett samlat program för Göteborgs Stads trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete
- Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad
- Göteborgs Stads plan mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Göteborgs Stads plan mot rasism och hatbrott
- Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag
- Göteborgs Stads riktlinje för uthyrning av lokaler till förenings- och kulturlivet
- Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer
- Göteborgs Stads plan för att förbättra HBTQ-personers livsvillkor
- Göteborgs Stads riktlinje för säkerhetsåtgärder i planering av stadsmiljöer

Vägledning och avsteg

Avsteg från dessa riktlinjer ska beslutas av kommunstyrelsen. Nämnder och styrelser som begär avsteg från riktlinjerna ska precisera hur intentionerna i riktlinjen hanteras.

Stödjande dokument

Göteborgs Stad tillsammans med övriga kommuner är en viktig utförare av de åtgärder som pekas ut i nationella riktlinjer och strategier i uppdraget att motverka och förebygga våldsbejakande extremism och värna demokratin. Det finns vägledande dokument som beskriver statliga myndigheters och kommuners ansvar men också förslag på planering av arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings.

Program och rapporter som varit en viktig grund i framtagandet av Göteborgs Stads riktlinje mot våldsbejakande extremism och som kan utgöra ett fortsatt stöd för nämnder och styrelser i arbetet.

- Handledning och rekommendationer för att ta fram lokal lägesbild och handlingsplan (Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism 2017).
- Värna demokratin mot Våldsbejakande extremism - hinder och möjlighet. (SOU 2017:110).
- Våldsbejakande extremism-stöd för socialtjänstens arbete med återvändare och andra personer involverade i extremistiska miljöer (Socialstyrelsen, 2018)
- Om våldsbejakande extremism - socialtjänstens arbete med barn och unga. Till dig som är chef eller ska leda arbetet (Socialstyrelsen, december 2020)
- Våldsbejakande extremism - ett utbildningsmaterial för socialtjänstens arbete med barn och unga vuxna (Socialstyrelsen, 2020)
- Nationell strategi mot våldsbejakande extremism. (KU2016/01651/D).

- Våldsbejakande extremism och antidemokratiska budskap på internet (Statens medieråd 2017).
- Från ord till handlingsplan - en rapport om kommunala handlingsplaner mot våldsbejakande extremism (SKL 2017).
- Att hantera våldsbejakande extremism. Ansvar och juridiska förutsättningar för kommunen (SKR, 2019)
- Råd vid lokaluthyrning. Demokratiska aspekter vid nyttjande av kommunala lokaler (SKR, 2018)
- Skydd mot fordonsattacker (SKR, 2018)
- Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35)
- Informationsutbyte vid samverkan mot terrorism (SOU 2018:65)
- Barn och ungas erfarenheter av våldsbejakande islamistisk extremism. (Barnombudsmannen KU 2016/02294/D). Tillsammans mot brott (Regeringen 2016/17 126).
- Juridiska aspekter på våldsbejakande extremism (Center mot våldsbejakande extremism 2020)
- Våldsbejakande islamistiska miljön (Center mot våldsbejakande extremism 2020)
- Den autonoma miljön (Center mot våldsbejakande extremism,2020)
- Vit makt-miljön (Center mot våldsbejakande extremism,2020)
- Domar om vård enligt LVU, i ärenden med koppling till våldsbejakande extremism (Center mot våldsbejakande extremism,2020)

Göteborgs Stads riktlinje utgår ifrån de rekommendationer och begreppsförklaringar som beskrivs i de nationella dokumenten.

Riktlinje

Definition av begrepp

Våldsbejakande extremism

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt eller politiskt mål. Det kan tex röra sig om att med våld hindra andras demonstrations- och åsiktsfrihet, hot och våld mot meningsmotståndare eller hatbrott.

Enligt Säkerhetspolisens bedömningar (2020) finns det i huvudsak tre verksamma våldsbejakande extremistiska miljöer i Sverige.

- Den högerextrema miljön, *tidigare kallad vit makt-miljön*.
- Den vänsterextrema miljön, *tidigare kallad autonoma miljön*.
- Den våldsbejakande islamistiska miljön.

Utöver det finns det ensamagerande extremister som motiveras och inspireras till våldshandlingar av olika ideologier. Dessa individer behöver inte nödvändigtvis tillhöra nämnda grupper eller nätverk.

I Göteborg verkar, bor och vistas det personer och grupperingar från alla dessa miljöer. I Göteborgs stad finns även individer, grupper och miljöer som tydligt tar avstånd från demokratiska grundvärderingar principen om människors lika värde.

Radikalisering

Begreppet våldsbejakande radikalisering syftar här på den process då en person eller grupp börjar bejaka våld i politiskt eller ideologiskt syfte. Radikaliseringsprocessen är ofta komplex och kan ske samtidigt på både individ-, grupp- och samhällsnivå.

Ansvarsfördelning

Kommunstyrelsen ansvarar för:

- stadenövergripande ledning, uppföljning och strategisk utveckling av Göteborgs Stads arbete mot våldsbejakande extremism.
- strategisk samverkan och samordning med andra myndigheter och organisationer på regional, nationell och internationell nivå.
- att initiera en förvaltningsövergripande samverkan på hela stadennivå med fokus på att följa trender, utbyta information och bedriva omvärldsbevakning inom sakområdet.
- att ge stöd till stadens nämnder och styrelser i frågor som berör arbetet mot våldsbejakande extremism
- årsvis uppföljning av stadens arbete mot våldsbejakande extremism

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att:

- inom ramen för sin riskhantering ta reda på om den egna verksamheten är utsatt för otillåten påverkan, brottslighet, bidragsfusk, eller om det på annat sätt kan finnas

samröre eller inflytande från individer, grupper och strukturer med koppling till våldsbejakande extremistiska miljöer.

- inom ramen för sitt rekryteringsarbete och anställningsprocess säkerställa att det finns rutiner som kan bidra till att upptäcka individer som kan ha en koppling till våldsbejakande extremistiska miljöer.
- förvaltningens/bolagets säkerhetschef ges fördjupad kunskap inom sakområdet våldsbejakande extremism
- utse en kontaktperson med uttalat mandat för samverkan gällande arbetet mot våldsbejakande extremism.
- inom ramen för sin planering inventera och identifiera vilka kunskapsbehov som finns inom den egna organisationen samt upprätta en utbildningsplan för detta.
- inom ramen för sin planering identifiera de samverkansstrukturer som är relevanta för den egna verksamheten.

De fyra socialnämnderna, Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, ansvarar för att:

- genomföra verksamhetsspecifik planering för arbetet mot våldsbejakande extremism. Planeringen ska innehålla metoder för att arbeta med barn och ungdomar som är i riskzonen för att radikaliserats samt för att arbeta proaktivt mot propaganda från våldsbejakande extremistiska miljöer på internet.
- fördjupad kunskap inom sakområdet våldsbejakande extremism ges till medarbetare inom den egna verksamheten.
- inom ramen för det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande uppdraget ta fram och löpande uppdatera lokala lägesbilder som identifierar problem kopplade till den våldsbejakande extremistiska miljön. De lokala lägesbilderna ska belysa miljöernas närvaro och aktiviteter. Lägesbilderna ska innehålla information om geografiska platser, lokaler, verksamheter, propagandaspridning och rekrytering där det finns misstankar om att det kan finnas kopplingar till våldsbejakande extremism.
- på stadsområdesnivå erbjuda stöd till individer och oroliga anhöriga samt peka ut en kontaktpunkt för frågor om radikalisering och våldsbejakande extremism.
- erbjuda möjlighet för individer att hoppa av våldsbejakande extremistiska miljöer eller få stöd i att avradikaliserats.
- säkerställa rutiner för att stärka förmågan att kontrollera och följa upp att föreningsbidrag och andra kommunala bidrag inte betalas ut till föreningar eller organisationer som kan ha koppling till våldsbejakande extremism.

Nämnden för funktionsstöd ansvarar för att:

- genomföra verksamhetsspecifik planering för arbetet mot våldsbejakande extremism.
- ge fördjupad kunskap inom sakområdet våldsbejakande extremism till medarbetare inom den egna verksamheten.

Idrotts- och föreningsnämnden ansvarar för att:

- säkerställa rutiner som syftar till att stärka förmågan för kontroll och uppföljning så att föreningsbidrag och andra kommunala bidrag inte betalas ut till föreningar eller organisationer som kan ha koppling till våldsbejakande extremism.

- säkerställa rutiner som syftar till att stärka förmågan att kontrollera så att kommunala lokaler inte hyrs ut till individer, organisationer och föreningar som kan ha koppling till våldsbejakande extremism.

Nämnden för konsument- och medborgarservice ansvarar för att:

- Inom ramen för sitt proaktiva demokratiuppdrag sprida information om demokratin som samhällsform och grundläggande mänskliga rättigheter.
- identifiera yrkeskategorier som ska erbjudas fördjupad kunskap inom sakområdet våldsbejakande extremism samt upprätta en utbildningsplan för detta.

Förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden ansvarar för att:

- genomföra verksamhetsspecifik planering för arbetet mot våldsbejakande extremism.
- identifiera yrkeskategorier som ska erbjudas fördjupad kunskap inom sakområdet våldsbejakande extremism samt upprätta en utbildningsplan för detta.

Genomförande och uppföljning

Varje nämnd eller bolagsstyrelse ansvarar för implementering och genomförande av dessa stadenövergripande riktlinjer. En viktig uppgift är att konkretisera riktlinjernas krav på insatser till förvaltnings- och verksamhetsnivå och därigenom möjliggöra genomförandet av dessa.

De insatser och uppgifter som åligger respektive nämnd och styrelse ska tas omhand i ordinarie planering och uppföljning av verksamheten.

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljningen av riktlinjerna på en övergripande nivå. I uppföljningen ska stadens insatser och den lokala utvecklingen inom sakområdet ingå.